LOTAZILLA
10
Eguena

Bilbao, 1936

Euzkadi

ARPIDE-SANEUŔIJA
Bilbao'kua ... ... 9,00 ilko. iru il...
Bilbao'atazkua ... 11,25 " "
Idazki-itunmena ... 62,00 " urte...
Atzeŕijetakuak ... 112,50 " "

Beldaven itundube

XXIV urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17, 1. || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.474 zenbaki...

Gayak

GUDARIJEN GABONA

Gabon-auŕeko egunetan bixi gara. Eta egun asko igazi baño len, ludija gaizkatutiaŕen Gixatu ta jayo ixan zan Urtzi-Seme-Gaizkatzalia, Belen'go estalpe txirotxuban ikusiko dogu, siaskatzat ixango dauan abere-askatxuban idi-astuen arnasa beroz Bere Urtzi-Seme Gixatubaren soin ixoztuba berotuten ikusi be.

Ludiko gixaŕtera gentzea ta zorijona ekaŕtiaŕen ludiratu zan Urtzi-Seme Gixatubaren jayotza - urteuŕenak, Euzkadi'ko guda-oñetara begira jaŕi gauz, eta an guda-oñetako ixotz, euri ta basaŕtian abeŕi-aldez leŕenak egiten diñarduben gudari adoretsubakin oldoztuten.

Gentzea ta zorijona dikuŕan Gabonak, gau oŕetan euzko-sendijetan janari bedegaŕez eta ugariz orniduten diran mai betiak idurimen-begiz ikusten jaŕi gauz, eta aurtengo Gabon-gabian etxeko mai batetik uŕun, guda-oñetako basaŕtian aurkituko diran gure anayai, gabon-apari bedegaŕ bat gertetako biderik egokijena zein ixan ete-leikian asmetan.

Urtero etxeko sendi gustija mai-biran batuta jan oi-dan Gabon-aparijak, etxeko gurasuen zorija ta euren seme-alabatxuben poz-oroimenak dakaŕzkubez.

Oroimen oneik dira etxeko subaren berua dakaŕzkubenak eta ke-zulotik gora kedats-antzo ortzeraño igoten dan mukuŕ - subaren ke-sunde bedegaŕa usaimeneratuten dauskubenak be.

Oroimen gusti onein oñaŕija dan Gagon-gaba da egun batetik bestera etoŕiko yakuna.

Eta gotzonak Aintza-abestijak abestubaz aguŕtu ixan eben Gabon zoragaŕijori yatoŕkun gabian, etxeko mayan batuko gara.

Aurtengo Gabon-gabian, baña, etxe asko ta askotan, auŕeko Gabonetako maikideren baten utsa uaŕtuko dabe. Ain etxetako seme nagusija, Elgeta'ko guda-oñian ixango da. Eta beste etxeko semerik gastena, ta uŕengo etxeko ezkonbaŕi gastia ta beste berein anaikide, Eloŕio'n, Otxandiano'n, Ubidea'n eta abaŕ...

Maikide kutun arein utsa uaŕtuten daben sendijak, Josutxu'ren Jayotzeak ekaŕiko dautsien zoririk erdija, an guda-oñetan abeŕi-aldez gudatuten diñarduben seme kutunentzat ixatia gurako leukie, bata guda-oñetan semerik eztogun asko ta askok be.

Etxeko mayak Gabon-aparija jateko zoririk ixango eztaben gudarijei yaoken zorijona eruan al-ixateko aŕtu dan asmua, auxe da, baŕiz: arpide-bidez batzen dan txindijaz eta enparauko jaki-edakijakaz gertauriko Gabon-apari gozo ta ugarijaz guda-oñetako euzko-gudari gustijei etxeko Gabon-aparijaren luŕun gozua eruatia.

Aŕpide au, Bilbao'ko Iŕadots-etxian edegi da. Eta lenengo emokuna egingo dabena be, Iŕadots-etxe au ixango da.

Eta emokun onen jaŕai, emokunak-emokun ixango dirala uste dogu. Bilbao'n eta Bizkai gustijan be, ba, guda-oñetan abeŕi-aldez leŕenak egiten dabiltzan gudarijen zorijona oyuka eskatzen daben abeŕtzale askotxu dira.

Euzkadi'ko guda-oñetan gudaketa gogoŕetan diñarduben gudarijak, euren zorijonaŕen baño gure zorijonaŕen geyago gudatuten dira, gudatu be.

Eta Euzkadi gustijaren zorijonaŕen gudatuten diran Euzkadi-aldezlijei bakotxak al-daben laguntasuna ukatuko dautsan bilbaotaŕ ez bizkataŕ bat bera ixan leikianik be eztogu uste.

Beraz, zubek txindi-uŕitasunik ezagututen eztozuben aberatsoik, sakelak edegita dozubezala etoŕiko zare Bilbao'ko Iŕadotsak edegi daben gudari-aldezko aŕpide onetara.

Eta guda au dala-ta gura zeunkien baño geyago salduten dozuben salokarijoik be, gudari-aldezko aŕpide onetara eldu barik etzare geldituko.

Ludija gaizkatu ta luditaŕai gentzea ta zorijona ekaŕteko Belen'go estalpe txirotxuban jayo zan Josu Umetxubari, mendijetan aurkitzen ziran aŕtzain apalakandik asita uŕiñetako bakaldunakañokuak estalperatu yakazan, Baña ez esku utsakin, Josutxu-aldezko bezuzik-bezuzenakaz baño.

Euzkadi'ko guda-oñetan aurkitzen diran euzko-gudarijak be, Josu Umetxubaren zorijonian poztuten diran zinismendunak dira, Josu gentza-zaliaren oñatzik-oñatz jaŕatubaz, Euzkadi'rentzat gentzea loŕtutiaŕen guda-oñetaratu ixan diran gentza-zaliak.

Euzkadi joputu gura dabenak, Belen'go estalpetxuban gentza-aldez jayo zan Josu Umetxubaren areyuak dira. Euzkadi jopu-estuntzetatik azkatuteko guda-oñetaratu ixan diranak, ostera, gixadijaren onaŕen Gixatu ta gentza-egaŕiz Belen'en jayo zan Urtzi-Semia'ren gudarijak.

Aldi aretan, gentza ta zorijon opaka ludiratu ixan zan Josu Umetxubari, bezuzik aldintsubenak Bere estalpe txirotxuratu eutsoezan.

Guk, be, orain, benetako kistaŕak eta Josu-zaliak garan-ezkero, Euzkadi-aldez eta gentza-aldez guda-oñetaratu ixan diran euzko-gudarijei Gabon-bezuzik aldintsubenak eruaten alegindu gatezan.

Guda-oñetan aurkitzen diran gudari-aldez egiten doguna, Josu-aldez egiten dogula jakin dagigun. Gudari gixagaxo arein zorijona, geure zorijona dala zinistu daigun.

Areik guda-oñetan sendotuten ba-dira, gure etxiak be sendotuta egongo dira. Eta areik makalduten ba-dira, baŕiz, gure etxiak be, lokatu egingo dira.

Eta bixi garan etxiak lokatuko ba'litzakiguz, lokatu, gure aurtengo Gabon-aparija berotuteko surik ez sukalderik be ezkenduke ixango.

Gure etxia, gure etxeko maya ta Gabon-aparija euren betiko lekubetan idoroteko zorija ixaten ba-dogu, ¡eskijeŕ eta ziuŕ ixan, irakuŕle!, Euzkadi'ko guda-oñetan suizkilubak eskubetan dabezela auŕkitzen diran gudari kementsu ta adoretsubei zoŕ yakiela.

Ezkatezela, ba, aztu, gure gudari adoretsuben aurtengo Gabon-aparijaz.. ¡Gora gudarijen Gabona!

IBON.

Baikorrak izan gaitezen

Gudan sarturik gabiltza euzkotaŕok, gogoz auŕka, egiya da, baña gogoz, geure Abeŕi bakaŕan auŕka datozenok geure auŕka ere ba'datozelako, eta asmo zuzen-zuzenak eztiranekin etoŕi ere.

Etzaigu beñere aztuko, Uŕetxu'n gintzala, napaŕtaŕ batek esan zigunatzaz, berak bere begiyakin ikusi ta belaŕiyakin entzun zitun itz ayetzaz Lizaŕuzti aldatz gañean, Gipuzkoa-Nabaŕa muga-mugean zorigaiztoko eŕeketeen buru egiñaz zetoŕen bati, poltsikotik aŕkatza etara, luŕean aŕats egin eta gero: "Oraintxen ikusiko diagu gipuzkoaŕak norañokoak diran". Eta itz oek, gaitz geyago egin zezaten edo, euzkeraz oguziyak izan ziran. Euzkelduna bai da itz oen egilea.

Jaunak: Gizon ark zekaŕen asmoa "Lastuŕ,,'ko txekoŕak zezen - zelaira atera oi dutena baño obeagoa zanik eztidazute esango. Eta gure anaya izaki: izkeraz eta odolez. Oyen lagun diranak gutxinaz-gutxinaz "pikadillo" egin naiko dute gurekin.

Baña, aldiaren gora - berak, nere adizkide ta idazkide batek esango luken lez, gauzak aldakoŕak dira izan ere ta, aldatu egin zaizkigu.

Baña entzun: gure asmoak eztira oyenak bezelakoak. Bestela begira:

Oyek, Gipuzkoa aldetik aŕapatzen dituzten euzkeltzale, abeŕtzale, eskeŕtaŕ ta abaŕ, jaupariyak ba'dira edo ezpa'dira, jo ta il dabiltzan bitaŕtian, ara gu ta gutaŕak ¡eŕi-aldezleak gizona! zer dagiten, orain-oraintsu Araba luŕetan gure menpe erori diran eŕyetako jaupariyekin: Eŕi oyetako apaiz bi, iñolaz ere ondoegi ez eritzita gure "zuri" jentera oŕi, gure gudariak bertan saŕtu aŕte eskutuan egon ziran, eta oyek igesari eman zioteneaan, guriengana "entregatu", eta eztet uste leyoan ikuŕin goŕi edo bestelakorik ipiñiko zutenik. Eta zer gertatu zitzayen? Auxe: Goŕiyen eskubetan eroritzea.

Orain zuek usteko dezute, goŕi oyek matxetea atera ("zuriak" egiten bai dute) ta esteak zintzilik jaŕiko zizkietela, ez-a? Ba, ez jauna. Goŕi oyek, (komunistak uste det zirala) aŕtu ta Ubidea'ra ekaŕi zituzten.

Onek erakusten digu, neri beñepein bai, izenak edo aberastasunak ez duela gizona egiten, gizatasuna beaŕ dan tokian eta beaŕ dan eran erakusten baizik.

Aberatsak, txindidunak, goizean meza entzun eta Jaunaŕtu (edeŕki egiña-, nozipein txiroai ogi zati bat eman edo txanpon zaŕ bat, berdin da, izkilua bizkaŕean aŕtu ta eiz-txakuŕak zaunkaz dituztela jolasera jun barik, Doipuruban, Aitasantuban agindubak, batez ere gizaŕte arazoari dagozkiyenak bete ba'lituzte gauŕ, bai noski, beste zakuŕ batek zaunak ziguken.

Baña egiñe-egin, onelako biyotzadun eŕiya gurea degularik, ezkaitezan ezezkoŕak (pesimistaz) izan, baikoŕak izan gaitezen.

ZAŔ-ZALE.

EIBAR

SABIN IRAKASLIA'REN IL URTE UŔENA. — Eibartaŕ abeŕtzaliok izan genduan jaupa bat, azila 25'an goixeko 7'tan Eŕebaleko elexan eldurik bertara ainbat abertzale.

Geure otoitzat izan ziran orain arte il yakuzan abeŕtzale gustion alde. (Goyan bego).

DEUN ANDER EGUNA. — Geure zaindariaren eguna, beste urtietan bezin alai etzakun izan.

Batetik euritsu eta otz-samar igazi ondoren, guda antzo oneri datorkijon eran, gordin be gordin izan yakun.

Eŕebaleko elexa bakaŕik, izan be ta, zabalik, eta, ezgenduan izan beste uŕtetako eleizkizun edeŕik, eta beraz jai egunaren izpiŕik be etzala iñundik azaltzen. ¡Tamalgaŕijak bein aldi antzo onek!

Alan da gusti baña, abeŕtzalion adoria ezan moteldu eta oituria ez galtziaŕen, gabian izan gendun "Abeŕi-Etxea,,'ko aretuan apari edeŕ bat, mordozka edeŕa baturik bertara.

Janzki ugari eta edeŕki gertautakuak izan genduzan, eta nola ez, sukaldari bikañak izanik Elkoro eta Teleri andereñuak? Bejondeizuela zeueri!

Jan bitaŕtian, bazan jardun aldia, guda itzal onetako gertaerak edestuten, izanik danon goguak abeŕi-azkatzaliegandik azke geratzeko itxaropena.

Akeit orduan be, bazan notiña ugari, ba euzko-gudariak be, ainbat izan ziran euren ikertaldija egin euskuenak.

ARATE.

Euzkadi'ko guda - otsak

Zuzentasuna geugaz

Euzkotaŕok ezkara egundo gudazaliak ixan. Gure goguak ba-dauz beste gurari zinduago batzuk iñor ilten jardutia baño. Esñara bein be iñoren luŕak ostutera juan; beste eŕijak menperatu eta zapaldutera, are gitxiago.

Auzokuaren onak eztausku miñik emoten. Bai ostera zirikatu, norbera baño obeto dagoanaren maiara lanez ta loŕez eldutera. Oŕelantxe bixi ixan gara ludija danik.

Aŕotzak, ostera saŕi be saŕi eldu ixan dira Euzkadi'ra, eŕi au menperatu eta buztaŕipian ezaŕi-nairik. Baña zenbat bidar asartu ori egitera, beste ainbeste bidaŕ euroen ezetsi-aldijak geldítu eta gure Eŕiko mugetan biŕinduak ixan dira.

Eztira emengo mendijak joputasunaren soŕleku ixan, azkatasun-abija baño. Gixonentzat ezta emen buztaŕirik egin ixan, gixona, Urtzi'ren menpe, jare ta buru-jaubia dalako.

Galdu zan, baña, noizbait, azkatasuna, guda donga baten ondoren. Eskubidien alde jagi ziran euzkeldunak, euren buru ziran aŕotzen eskuetan agin pide gustiak utzi zituelarik, lakirijo biribilean jausi ziran eta buztartuta geldítu.

Abeŕija salduta eguan, saltzaie aŕtezijen bitaŕtez. Ta aŕezkero, zuzentasunik ezta ixan emen. Gixonak, aberiak bai'liran ugezaba andijen moŕoi ixan dira, tramankulu ixugaŕijen burpila irudi.

Atzoko lekuan nago. Gauŕ goxian mezia entzun dogu eta Miren Neskutza'ri geure garbitasunan eskintza egin dautsagu. Zelako otzikar... eruan dodan eskintza ori egiteau! Begijak makoz busti yataz eskintza oŕen samiñez, Benetan diñotzut. Iñoiz be eztot eskintza ori gauŕ baxen bero ta ziñismentsu egin. Eduŕ zurija paŕa-paŕa mendijan eta gu edurtza garbi oŕen gañean geure garbitasuna Miren'eri eskintzen! Eskeintza ori egitean Euzkadi'ko emakumerik geyenak geure aldez otoika egongo zirala pentsetan neban geure eŕijetako barelixetan, zeu egongo ziñan lez.

Gero trintxeretara juan gara. Eta egazkiñak ikusi doguz buŕukan. Bilduŕik eta ikararik eruan dogu gure "Aŕitea" eta arerijo bat alkaŕi suagaka ikusten gengozala! "Aŕitea" astuna da ta arerijoari igeska ibili da. Eta keyeź inguratuta Otxandiño'rantz iges egin dau, bata paxisten jaŕaitzale ariña be lotsatuta ta koldartuta Gazteiz aldera igeska asi da gure aldeko egazkin ariñak berari jaŕaitzen oartu dauzanian.

Gauŕ otz euki dogu. Eduŕ gañean etzanda eta axe me ta zolijen laztanez... igaŕi zeinke zelan egongo giñan. Baña otzak eta eduŕak pozik igaroten doguz, gogua garbi eta abeŕijaren garaitzean itxaropen osua daukogulako. Nire albuan Ibaŕondo'ko Mikel euki dot. Berari begira egon naz aldi luzian, begijak malkotsu, zuŕ-ertza ur-tantatsu, iŕibaŕia erabili eroen espanak estutu eta zartiatuta, arpegi-

ORAIN EZTOGU BAKE-OTOIRIK GURE ABEŔIJAN; EZTAIGUN AMESIK EGIN JUANIKUAZ.
BAKE BAŔIJA BIAŔ DOGU, BAÑA ZUZENTASUNA OÑARITZAT DAUALA.

Bidebagerijak garai-eginda, nausikeri ta agindu-gurea peŕetxikuak udan lez, edonora zabaldu zan. Eta gixona gixonaren moŕoi eginda ikusi aŕte, euzko-luŕetako lapuŕ ondasun-zaliak etziran asetu. Eta gure aldijan—aldi zorijontsua Abeŕija'rentzat, bere semiak erakutsi dautselako zanetako odolaz maitetasuna—, gure aldijan, azkatasunik eztogu aŕen, euzkotaŕ zaŕen antzera gixonen anaitasuna ta alkaŕtu-biaŕa aldaŕikatu dogulako, diruren indaŕ gustijak geure kaltez batu dira, eta geŕarik deunga ta lotsagaŕijena eratoŕi dauskue.

Azkatasuna ostu euskuenak, bixitzea bera kendu gura dauskue. Baña alpeŕik.

Azkatasun-iŕintzijak mendijotan ots-egin ba'dau, Jaungoikuaren guraz ixan da, esan euskun Sabin'ek.

Azkatasun, zuzentasun eta zintzotasun-aldez, erantzun dautsagu patxisten eŕonka-diadaŕ amoŕatuari.

Gudarijen gabona

Gabon jayak gañian doguz. Eta zorijon eta bake egun oŕeik iñoiz baño neke, estualdi eta itzalago igaro biaŕian aurkituko gara. Sendi asko euren etxietatik kanpora bananduta, surik barik; senaŕ asko ezin batu al ixango dira euren emaztiekaz; seme ugarik amaen laztan eta iribaŕerik eztabe ikusi ta aŕtuko. Eta sendija batu ta estuntza betikoŕaz lotuten jatxi zan Irakasle Gaizkaliaren jayotz-eguna, askok senditik at igaro biarko dabe, Irakasle deun oŕen irakatsijak jaŕatuten dabezala diñoen gixatxaŕ saltzallen eŕuz.

ja otsez dardarka, margoa baltzituta.. Otz zara Mikel?, itandu dautsat. Eta berak, oso-oso: Ez! Eta tiroka jardun da geratu barik. Olantxe da ixan be. Iñoiz otzik euki ba'dogu, ezta eguraldijaren otzagatik, gure eŕijetan esku-utsik eta geldi dagozan ainbeste gaste eta sasoikoetan gogoratuten jarten garianian gogorapen itun oŕeik emoten dauzkuen otza baño. Euren laguntzarik ba'geunke...!

Geyegi luzatu naz, Iduŕe maite ori, eta azketsi, zuretzat luzetasunik eztagola ba'dakidanaŕen. Etzirarte. Ba'dakixu beti zurea nozula Jel'aldez.

NERA.

Lotaziia'ren 8'an. Guda onetik.

Matxinada-izparrak-eta

Eguraldi otza ta euritsuba, gudarako be txaŕa da. Atzoko eguna be otza ta euritsuba ixan zan.

Eta ori zala-ta, Euzkadi'ko guda-oñetan ez zan ixan gudaketa gogoŕik.

Markina, Elgeta, Ubidea, Legutiano ta enparauko guda-oñetan be, iragaŕi-gai dan ezertxu be ez zan jazo.

卐 卐 卐

Euzkadi'ren kaltez guda-oñetaratuta Euzkadi jopututeko euzkotaŕoi gudea egiten dauskuben paxista bijozgiai be, euren satoŕ-zuloetatik urten barik eguna igazi yaken.

GUDA ARERIJUAKAITIK TXARTO ITZ EGIÑAZ BAKAŔIK EZIN GIÑEI GARAITZARIK JADETSI.
ARERIJUA GOGOŔA DA, INDARTSUA.
IZAN GAITEZAN GEU SENDO TA ZINTZUAGUAK.

Gasterik geyenak mendijan igaro biarko dabez egun oŕeik. Otzez dardarka eduŕtza ledijetan, bakiaren aldez gudatuten. Gudari eŕime ta trebiok ezin geinkez astu. Euzkoen zorijon eta azkatasunaren aldez diñarduben gaste bulaŕtsuok euzko - gustijen maitasun ageŕkaya biaŕ dabe, bereziki gabon jayetan; egun oŕetan poz eta alaitasuna ikusi gura geunkez euren arpegijetan eŕijaren laguntzea eurekanaño elduten dalako. Poz eta laguntza ori eurei eruan eta luzatu al ixateko ondixek asi biaŕ gara eurentzat pozkaŕi ta berogaŕijak gertu eta egiten.

Abeŕijaren eta azkatasunaren gudarijak gabonik alai eta zorijontsuenak igaro biaŕ dabez aurten, aberatsak euren eskuak zabalduko dabezalako eta emakume bigunak euren bijotzetako maitasunen gaŕaz berogaŕirik onenak gertuko dabezalako.

Josu'ren jayotz-eguna zorijon eguna ixan bedi bere irakatsijen aldez diñarduen euzko-gudarijentzat.

Miren Idurre'ri

Ene Iduŕe: Parkatuko daustazu, ezta? Orañarte zuretzat bakaŕik egiten nebazan guda-oñeko idazkitxuok, EUZKADI'ren oñetan agertuten diran "Guda-otsak" etara bialduko dodaz. Oŕela zuk len lez jakingo dozu eta emengo izpaŕen gose diran izpaŕingiko irakurleak euren gose ori asetu al ixango dabe.

Euzkadi'ren aldezliak euren auŕez-auŕe daukezan aŕtian, satoŕ-zulo baŕubetan obeto dagoz egon be, aretatik urten eta eŕi-aldezlien oldaŕtze gogoŕai erantzun ezinda nun ostendu eztakijela ibili baño.

卐 卐 卐

Gudaketa gogoŕetan iñarduteko eguraldi txaŕa ixan ba'eben be, guda-oin batetik bestera iges-egiteko-ta, egun edeŕa egin eban.

Nafaŕate'ko guda-oñera, paxisten aldeko gudari bat etoŕi da. Paxisten gaiztokitik eŕi-aldezlien donokira aldatu ixan dan gudari ori turut-joizalia da, ta guda-turuta eskubetan dabela etoŕi yake, etoŕi be.

卐 卐 卐

Otxandiano'ko guda-oñera be, Burgos'ko "San Marcial" gudari-taldeko kabu bat etoŕi da.

Eta Elgeta'kora, baŕiz, kabu bat eta bost gudari.

Paxisten gaiztokijan aurkitzen diran gudari gixagaxuak negu gogoŕaren igasi aldraka juan oi-diran itxasantzaŕena egiten dabe: neguteko euri ta ekaitz otzak ukutu dagijueneko, eguak axeratu, ta iges-egin. Beraz, eguraldi txaŕa be gudarako ona eztan-aŕen, guda-oin batetik bestera iges-egiteko-ta, ezta ain txaŕa be. Paxisten aŕtian bixi diran gudari batzuk bañepein, ontzat aŕtuten dabe, euren igesaldijetarako-ta egun ilunetako laño-bitaŕtiak iges-biderik berexijenak dirala diñue-ta.

BAŔIKETAN ETA IZKETAN JARDUTIA EŔEZ DA; EŔEZAGO, BAŔIZ, EZERTXU BE EZ EGITIA.
ETA BAKIA MAITE DOZULA DIÑOZU, GUDA-ALDIJAN LO EGINDA?

Martin Deuna ta txerr...

(Jaŕaipena)

Al... baten, udagoyena, bere ego-axe ta gusti, mendi-galuŕian oinkada-ixilez geldiro-geldiro ayenatu zan. Eta, udagoyen epelak iges-egin orduko, negu ilun-otza aŕpegi mukeŕez beingo baten ageŕtu zan.

Orduan, donokijan, milaka gotzonak "Gentza-laŕosa" gotzon edeŕa erdijan ebela, usuak lumatu guréan jaŕi ziran.

Eta "Gentza-laŕosa" gotzon edeŕak, garbitasunaren eta gentziaren Eŕegiña dan Miren Neskutzari, buru-makuŕka dei-eginda esan eutson.

—Neskutz garbi-garbija, aldija eldu da, ta garbitasunaren eta gentziaren ikuŕa dan eduŕ zuri-zurija jausi bete luŕera... Usuak betoz...

Beste barik, Miren Neskutzak, aldijan-aldikua emotiaŕen, gotzonari donokiko usorik edeŕenak eta zurijenak eskubetaratu eutsozan. ¡Aren poza!

Anei gotzon eurein esku-leunekaz usuak lumatzen asi ziran ba. Gure gotzonok, euren zeregin politian ekiñalian pozez beterik ebiltzan; "nor geyagoka" lez, bakotxa bere lanian zintzo zintzo ibili be...

Uso gustijak zurijak eta edeŕak ziran aŕen baña, euren aŕtian batzuk beste batzuk baño zurijagoak eta apatzagoak ziran, Miren Neskutza'ren esku deunetan luzaruen egon ziranak edeŕenak ziran.

Ori zala-ta, gotzon-aŕtian, aizkidetasunian, ezta-baidatxu batzuk soŕtu ziran; lumarik politenak, zein-aldetara jauŕtiko ebezan ebatzi eziñik baŕegaŕi ibili ziran.

Ezta-baidak auŕera joyazala ikusita, "Gentza-laŕosa" gotzona, beingo-baten zutundu egin zan; eta, bere ego-andijak gozaro-gozaro igituten ebazalarik, bere laguneri esan eutsoen.

—Lumarik edeŕenak, Martin'en etxe ingurura jauŕti daigunazan... Garbitasuna, maŕetasuna ta gentza etxetxu polit aretan yagon eta... Beraz, Martin eta moŕoya lotan dagozan aŕtian, eduŕa mara-mara jausi bedi aŕats au...

Usuak lumatuaz
eduŕ luŕeratu...
Martin'en etxetxua
zidaŕ-margoz apaindu.

Orduan, donokijan "firi-firika" batetik bestera ebilan axe-artegiak gotzonen eskubetako luma gustijak, bere altzo-miragaŕijan aŕtuta, oŕtzeko odei-aŕtian egokiro edatu ebazan. Eta bertantxe, eduŕa, mara mara geldiro-geldiro jausten asi zan.

Gau ilunaren erdijan, mendijak, basuak eta eŕijak eduŕ-zuriz apainduta ageŕtu ziran. Martin Deuna'ren etxe-ingurua batez be, aŕigaŕiro apainduta ageŕtu zan.

Ugazaba-moŕoyak, egun-sentijaz batian lotatik iratzaŕtu ziranian, etxe inguruari adi jaŕi ziran; eta, bertan ikusi ebenagaz gelduta geratu ziran..

—¡Ako gauziaren polita...! Onako eduŕ-politik egundo ikusi be etxuat egin...!—moŕoyak ikaraz esan eban.

—Oŕatik bart donokijan gotzonen batzuk lo eztozak egon...—Martin Deunak iŕi-baŕez esan eban.

Itzok amatzian, gaiztokiko txeŕena, beko zulo baltzetik itzulipurdiko baten ageŕtu zan. Betiko lelua espanetan aboan ebala...

Eduŕ-eduŕtxu, zuri-zuritxu...
or yagok gure etxe-zuritxu.

Eta, esan oŕegaz ezti-bitzetan zalarik, Martin Deuna'ren etxe onduan eduŕ-moltsozko etxetxu bat egiten asi zan. Alakoxe etxe zurija euki gura ixan eban.

Bere lanak eta alegiñak, oŕetarako, alpeŕ-alpeŕik baña... Eduŕezko etxerik, ezetara be ezin egin. Eduŕa, bere esku baltz-beroetan aŕtu-alla ur-zikin biuŕtzen zalako... Egin gura... egin ¡aren putzak eta aren...

Bitaŕtian, Martin Deuna... ya, ari jazo yakona ikusita, ... tanda egin biaŕian...

Onetan, "Gentza-laŕosa" ... ortzetik, txeŕenari abots... -eginda, asaŕe-antzian ba-...

—Txeŕen gaizto... ire esku... ñetan, garbitasunaren eta ... ikuŕa dan eduŕ garbi-zurija ... edeŕ iraun leikek...? Eure ... ezetara be eztok al-ixango ... entzunago ta asaŕiago txeŕe... tin Deunaren etxia ikusten ... kotxian amuŕuz igituten za...

Amargaŕen-alegiña eginda ... ezin egin ebala ikusita, baña ... beste asmu bat aŕtu eban; "... tzera" olezko etxetxu bat ... zan. Olezko etxetik be Mar... polito zirikatuko ebala-ta...

Olerko etxerik be ezin e... ola, bere eskuetaratu orduko, ... ŕetan jaŕten zalako.

Oŕetan be ezer ezin egin... sita, aŕiskua egiten asi za... be ezin egin baña; aŕi gusti... rak ikutu orduko apuŕtuta ... geratzen ziran eta.

Azkenez, etxia egingo ba... gaiztokira juanda, beŕtatik ... tza ekaŕtia baño beste bide... euki. Gaiztokira-osteratxu ... da, kedar-moltso galantak ... zan, ba; ta kedar-moltso a... txiki bat beingo baten jaso...

Tayu atako etxe zirtzilan... ta ugazaba-moŕoyak, baŕre... -algarak egin ebezan.

—Egitekotan be, olako ... yuan ba...! Ori dok etxiare... —moŕoyak esaten ekin eba...

—Oŕek olakoxia egin bi... tzat ludijan, onezkero, bere... ŕetan jausten diran gogo-ga... ezertxu be txagok egon be t... Deunak, oldozkoŕ esan eba...

MA...

(Jaŕaitzeko.)

Agur, anai...!!

Aguŕ Damen aguŕ betiko
aguŕ, ta itxaron or goian
itzaz ez nauk beñere aztuko...
bizi naizen bitaŕtean.

Guda zantzua entzun orduko
Abeŕi aldez jagi intzanian,
noski, ez uan, asko usteko,
laixter izango ukala amaia.

Gurasoak uŕuti utzita
bost anai irten giñuken...
bañan itzat ludiko izatea
ordutik zearo amaitu uken.

Bost anai, ta i, gazteena
luditik lenen igestu aizena,
Ta nork zekik ire ondoren
zein juango geran uŕena.

Txikitandik nabari oi-nian
Abeŕi-ametsa biotz-barnean
Ta berari bizia eskeintzean...
poz diat ¡anai! biotz-erdian.

¿Zer egingo ote dik gure amak
izpaŕ tamal au jakitean...?
¿Zer, gu ludiratu giñuzen ark
ire utsunea nabaritzean...?

Samin-aldi gogoŕa zemaiguk
i gutzaz aldendutzeak
ta benaz saminkor ama kutunak...
egingo ditun negar sotiñak.

Euzkadi gaitik il aiz bai,
etxean maite itzan anai.
Ta Abeŕi ziñopa izan aizela...
esango zioat nik... amai!!

Aguŕ, Damen, aguŕ betiko
Aguŕ, ta itxaron or goian.
Itzaz ez nauk beñere aztuko...
bizi naizen bitaŕtean!!

ILINTXA.

Ondaŕeta'tik,

ERRIJETA...

GALDAKANO

JAIRO'TAŔ JULEN IL ... igaro zan eguben goxaldi... aŕtu geban izpaŕ-baltza.

Jairo'taŕ Julen, "Iñaki S... guda-lagundiko euzko-guda... tsua zan. Gumuzio (Galda... neko mutil alaya. Eta G... zan lez geure aizkide ona.

Geure aizkide on oŕek. ... di andirik eztan aŕte ezeba... ŕi benetakua ezaututen, b... erdu zanian, Euzkadi bere... Abeŕi benetakua, beren bia... kitu zanian, biaŕ-bada, be... euzko-odolak bultz-eginda e... tu zan Euzko-Alderdi Jel... daroztian ixenpetu (apunta... te bere eŕitaŕ askoren a... -oñera juateko adoretsu j...

Otxandijo'ko guda-oñera ... egunbi auŕerago, euzko-gu... tsu oŕek, esaten euskun ... Gudari-Etxean geure bost... ta: Pozik nayagok, "Basa... -oñera juateko ia paxiste... tuok biŕindu edo Euzkadi'... titen doguzan. Geure odol... yok beintzat, lasteŕ, basap... kua egingo yuaguk eta a... ra mintzatzen zan, Sairo... paxistak jaurtiko "dun-du... (bala) batek Legutiano o... baño aste bat geruago.

Eta ikusi dogunez, lenag... bere euzko-odol gastia ... ganian bere Abeŕi Euzkadi... etoŕi diran ankeŕari auŕe... baño len, Eredu edeŕa euz... rentzat. Goyan bego, gu... kementsuba.

ALKAIN'DAŔ IÑAKI ... DARI BERTSO LARIJAL... 'daŕ Iñaki'ren bertsuak, E... gitaldu diranak, irakuŕi o... ganatu da Usansolo'n (Ga... xi dan Aŕuti'taŕ Koldobika... Iñaki'n lenguzua, Iñaki n... aurkituten dan jakin gur... erantzungo ete-dausku? P... jakitian.

EUZKEL-IXENA.— A... ta bere emaste Bakarne'k ... ezkontzako lenengo aurtx... ren Matena euzkel-ixen p... tzau dabe. Geure zorij... -emaste euzkotaŕoi.

—Leŕuok idatzita dauk... da geure belaŕijetara izpa... Aizpe'taŕ Agapita galdaka... -gudarija il dabela. (Goya... B...

ELANTXOBE'T...

GEURE ILDAKUAK.— ... na'ren egunian, eta goxe... erdijetan jaupa bat ospat... te onetan ildako gudarija... Jaupa onetara kistaŕ-a... aundija zuzendu zan, e... orokoŕa egin ondoren ot... zuzendu.

Bata egunian Arana-G... aldezko urteuŕena egin z... eleizkixun onetara, be,... tijak eldu ziran.

Elantxobe abeŕtzaletas... tijetan ezta iñoiz atzetik ... tengo geure irakasle al... ruetan be, beti lez kistaŕ ... tasun ereduz ixan diraz.

Donokitik bai Sabin ... ikasle gudarijak, elantx... kertuten eurai begira e... eta elantxobe'taŕ abeŕtza... ruak eurai eskintzen Jau... tzaz gudate onetan zor... gatezan.